

Brief aan Politieke Partijen

Langer Zelfstandig Thuis Wonende Kwetsbare Ouderen: Een Steeds Urgenter Probleem!

Een handreiking voor politieke partijen met oplossingsrichtingen.

1. Het Ouderenberaad Zuid-Holland Noord is een regionaal adviesorgaan en onder andere gelieerd aan de afdeling Public Health en Eerstelijngeneeskunde van het LUMC. Het geeft advies over onderzoek, participeert in onderwijsprogramma's en laat de stem van ouderen – in het bijzonder van de kwetsbaren- horen aan bestuurders en beleidsmakers.

2. Het Ouderenberaad maakt zich zorgen over de positie van met name de groep kwetsbare ouderen die thuis wonen. Voorheen kregen deze kwetsbare ouderen een indicatie voor het verzorgingshuis. Zij waren daardoor verzekerd van sociale contacten, directe hulp bij calamiteiten, toezicht op voldoende eten en drinken en juist gebruik van medicatie. Het Ouderenberaad signaleert een toename van ouderen in de thuissituatie met onder andere dementie, lichamelijke problemen en eenzaamheid en professionals met een hoge werkdruk die slechts 1 a 2 keer per dag langskomen. Dit leidt tot overbelaste mantelzorgers en een steeds grotere groep kwetsbare ouderen die tussen wal en schip dreigen te vallen.

3. In de komende raadsperiode zal het aantal kwetsbare ouderen als gevolg van de dubbele vergrijzing in de meeste gemeenten fors toenemen. Volgens de CBS Bevolkingsprognose zal in 2030 het aantal 80-plussers in de regio Leiden, Duin- en Bollenstreek zijn verdubbeld, van 18.000 nu naar 20.000 in 2020, naar ruim 30.000 in 2030. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat van de 65-plussers reeds 25% kwetsbaar is en dat kwetsbaarheid toeneemt met de leeftijd. Het Ouderenberaad is dan ook van mening dat er in de verschillende gemeenten in de regio een plan voor langer zelfstandig thuis wonende kwetsbare ouderen zou moeten komen. Daarom verzoekt het Ouderenberaad uw politieke partij hier aandacht aan te besteden in het verkiezingsprogramma voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2018, maar ook daarna.

4. Bij het opstellen van een plan zouden de volgende uitgangspunten moeten gelden:

4.1. Integrale benadering: wonen, woonomgeving, zorg en welzijn in onderlinge samenhang enerzijds en kenmerken van de kwetsbare ouderen (handicap, financiële positie, culturele achtergrond) anderzijds.

4.2. Een proactieve rol van de gemeente ten aanzien van onderzoek, preventie (onder andere door implementatie van bewezen effectieve methodieken), voorlichting, regie en evaluatie.

4.3. Betrekken van de (kwetsbare) ouderen zelf, en hun eventuele mantelzorgers, bij de ontwikkeling en uitvoering van het plan: niet alleen praten over, maar ook praten met!

4.4. Bevorderen en ondersteunen van initiatieven van ouderen, gericht op het zelfstandig kunnen blijven wonen in buurt of wijk.

5. Per gemeente zal de uitwerking verschillen en daarbij zal ook de rol van de gemeente verschillen. Hieronder een aantal suggesties per onderwerp:

5.1. Wonen, woonomgeving en mobiliteit

5.1.1. Zorg voor veilige, aangepaste woningen

5.1.2. Creëer nieuwe woonvormen, waarin onderlinge hulp wordt gestimuleerd (hofjes, woon-zorg coöperaties etc.)

5.1.3. Geef voorlichting en advies over gebruik van domotica en e-health

5.1.4. Neem financiële drempels weg voor verhuizing naar een aanpaste woning

5.1.5. Zorg voor adequate en betaalbare vervoersmogelijkheden naar winkels, zorgverleners en ontmoetingsplekken in de buurt.

5.2. Veiligheid

5.2.1. Zorg voor een veilige woonomgeving (rollator en scootmobiel vriendelijk, goed verlicht, zonder obstakels en nauwe doorgangen), met inachtneming van het VN Verdrag inzake mensen met een handicap

5.2.2. Zorg voor een aanpak tegen ouderenmishandeling en ontspoorde zorg

5.2.3. Zorg voor financiële weerbaarheid, ondersteun lokale allianties.

5.3. Welzijn

5.3.1. Zorg voor onafhankelijke cliëntondersteuning, gericht op het vergroten van de eigen kracht, het versterken van het sociale netwerk en het helpen bij zingevingsvragen

5.3.2. Zorg voor alternatieven voor digitaal verkeer, zodat ouderen die niet (meer) digitaal vaardig zijn ook zelfstandig hun zaken kunnen blijven regelen. Houd rekening met de taalvaardigheid van ouderen met een migratie achtergrond

5.3.3. Zorg voor voldoende mogelijkheden tot sociale participatie door het creëren van kleinschalige ontmoetingsplekken, het aanbieden van cultuur, museum, concert bezoek en (aangepast) vervoer

5.3.4. Zorg voor voldoende dagbestedingsmogelijkheden

5.3.5. Zorg voor de totstandkoming van programma's als Welzijn op recept, fietsmaatje, etc.

5.4. Zorg

5.4.1. Ondersteun mantelzorgers en spoor ze actief op als ze nog niet bekend zijn

5.4.2. Organiseer in samenwerking met zorgaanbieders vervangende zorg voor mantelzorgers om overbelasting te voorkomen en zorg voor toegankelijke informatie over de mogelijkheden hiervan (niet alleen via internet en ook in de taal van ouderen met een migratieachtergrond)

5.4.3. Organiseer vroegtijdige signalering van problemen bij kwetsbare ouderen

5.4.4. Zorg voor voldoende thuiszorg ((wijk)verpleegkundigen, huisartsen)

5.4.5. Zorg voor eerstelijns verpleegbedden voor tijdelijke opvang in crisissituaties en na ziekenhuisopname in de eigen woonomgeving van ouderen

5.4.6. Zorg voor adequate opvang bij beginnende dementie

5.5. Kenmerken van ouderen die van belang zijn naast fysieke of mentale beperking

5.5.1. Armoede vergroot de kwetsbaarheid: zorg voor inkomensondersteuning en stimuleer het gebruik ervan alsmede de toegang tot de schuldhulpverlening etc.

5.5.2. Gebrek aan computerkennis belemmert het meedoen: stimuleer cursussen of thuishulp op dit gebied.

6. Het Ouderenberaad vindt het noodzakelijk dat u bij het opstellen van de sociale paragraaf in het verkiezingsprogramma nagaat of, en in welke mate, er in uw gemeente op bovenstaande gebieden in de komende raadsperiode maatregelen genomen moeten worden. De leden van het Ouderenberaad zijn graag bereid om u daarbij bij te staan. U kunt het Ouderenberaad bereiken via Ouderenberaad@LUMC.nl en via 071-5268655.